

congregationis declarationibus, et Rotæ decisionibus, atque constitutione 33, beati Pii V. quæ incipit, *In conferendis*, edita 1556, 15 cal. april., declarat Nicol. Garcias part. IX. *de Beneficiis*, cap. II. per totum. et Barbosa par. III. *de Offic. et potest. episc.* allegat. 60, n. 13. et seqq. et part. I. *de Offic. parochi.* cap. II. per totum, citans alios. His adde dicenda inferius n. 148. et 149.

141. *Dantur nonnullæ Ecclesiæ, etiam parochiales, in quarum provisione non requiritur forma examinis per concursum. Ut si Ecclesiæ parochiales sint omnino pauperes; vel timeantur factiones.* — Resp. II. Dantur nihilominus quedam Ecclesiæ, etiam parochiales, in quarum provisione, seu collatione, non requiritur forma examinis per concursum. Ita communis; et patet inductione. Imprimis enim concilium Tridentinum cit. sess. 24. cap. XVIII. circa fin. *de Reform.* hinc excipit Ecclesias parochiales pauperes, aut factionibus, dissidiis, vel gravioribus rixis, aut tumultibus expositas, illis verbis: « Si tamen adeo exigui redditus dictæ parochiales fuerint, ut totius hujus examinationis operam non ferant; aut nemo sit, qui se examini querat subicere; aut ob apertas factiones seu dissidia quæ in aliquibus locis reperiuntur, facile graviores rixæ ac tumultus possint excitari: poterit ordinarius, si pro sua conscientia cum deutorum consilio ita expedire arbitrabitur, hac forma ommissa, privatim aliud examen, cæteris tamen, ut supra, servatis, adhibere. » Hæc ibi.

142. *Item vicariæ perpetuæ parochialium unitarum Ecclesiis, collegiis, etc.* — Deinde a præfato concursus exceptæ sunt vicariæ perpetuæ parochialium unitarum, seu incorporatarum aliis ecclesiis, monasteriis, beneficiis, collegiis, vel locis piis, in quibus non proprie parochus, sed vicarius ponendus est. Hujusmodi quippe vicariæ non conferuntur per concursum; sed solum ad nominationem, seu præsentationem illorum, quorum dignitati, Ecclesiæ, vel monasterio, etc., parochialis unita est, vicarii, prævio ordinarii examine, sunt instituendi. Ita Garcias cit. part. IX. cap. II. n. 289. et seqq.; Barbosa, part. III. *de Offic. et potest. episc.* allegat. 60, n. 31. et 32, citans plurimos alios; estque communis. Sic quippe voluit, ac mandavit beatus Pius V. in constitut. 47, *Ad exequendum.* (quæ refertur tomo II. *Bullarii Romani*) ubi § 4. sic loquitur: « Volumus insuper, et ita mandamus, quod dicti vicarii

perpetui non ad liberam ordinariorum electionem, sed ad nominationem illorum, in quorum Ecclesiis unitis ponentur, cum ipsorum ordinariorum, seu eorum vicariorum prævia examine, et approbatione deputentur. » Hæc ibi.

143. *Aut monasteriis regularium: ubi de his nonnulla specialia habentur.* — Et specialiter de regularibus loquendo, subjungit Pontifex ibid. § 5. in hæc verba: « Et si dictæ parochiales unitæ erunt monasteriis regularium mendicantium, possint a superioribus diotorum monasteriorum nominari ex ipsis mendicantibus, quos si ordinarii prævio examine per se, aut eorum vicarios faciendos, idoneos ad curam animarum exercendam invenerint, et ita pro idoneis approbaverint, teneantur in vicarios, ad nutum tamen superiorum suorum amovibiles, deputare. Idemque etiam servetur in regularibus monachis tantum, dummodo in ea parochiali, in qua unus ex monachis fuerit, servata forma prædicta, vicarius deputatus, habitent cum eo saltem quatuor alii ex dictis monachis. » Hactenus Pontifex, aperte præmissis verbis determinando, quod in collatione parochialium unitarum aliis Ecclesiis, collegiis, monasteriis, etc., non requiratur forma examinis per concursum. Nec immerito: nam propter unionem perpetuo factam, Ecclesia parochialis censetur accessoria alteri Ecclesiæ, collegio, monasterio, etc. *c. Extirpanda.* 30. § *Qui vero.* h. t. Atque per se nunquam censetur vacare, juxta Clem. un. § *Quidam etiam Ecclesias. de excessib. prælat.* Sed assumit naturam, consuetudines et privilegia principalis, cui est annexa. Glossa cap. I. § *Uniendo. Ne Sede vacante,* etc. Simulque in ea tantum attenditur qualitas, et natura beneficii principalis; non autem accessorii, arg. Clem. *Per litteras. de Præbend.* juncta reg. 42. juris in 6. « Accessorium naturam sequi congruit principalis: » et amplius dicitur infra tit. XII. *Ut ecclesiastica beneficia,* etc. § 3. n. 44. 45. et seqq. Sicque concilium Tridentinum, requirens formam concursus in collatione Ecclesiarum parochialium, non habet locum in Ecclesiis hujusmodi, postquam perpetuo et accessorie fuerunt unitæ aliis Ecclesiis, collegiis, monasteriis, etc., horumque naturam et qualitates assumpserunt.

144. *Item dignitates curam animarum habentes in cathedralibus, vel collegiatis Ecclesiis.* — Tertio, dignitates curam animarum habentes in cathedralibus, vel collegiatis

Ecclesiis, pro sua collatione, a concilio Tridentino cit. sess. 24. cap. XVIII. *de Reform.* præscriptam. Siquidem concilium loc. cit. non loquitur de dignitatibus, Ecclesiis collegiatis, neque harum expressam mentionem facit; prout fecit alibi, ubi voluit. Fagnanus *c. Cum sit ars.* n. 19. et 22. ac seqq. *de Ætat. et qualitat.* etc. asserens, ita sensisse sacram congregationem concilii, hujusque sententiam a sanctissimo fuisse approbatam.

145. *Ac beneficium curatum, quod vero dignitas est.* — Similiter beneficium curatum, quod vere dignitas est, non esse conferendum per concursum; tradit, atque decisum refert Barbosa cit. part. III. *de Offic. et potest. episc.*, allegat. 60, n. 29. Idemque dicendum de dignitate, quæ parochialem sibi perpetuo accessorie unitam habet. Barbosa loc. cit. n. 25. et seqq. plures similes casus allegans. Garcias d. part. IX. cap. II. n. 193. referens declarationem sacræ congregationis: et concordat dicta n. 142. et 143.

146. *Sicut et in permutationibus parochialium Ecclesiarum non requiritur examen per formam concursus. Et an aliud examen permutantium tunc requiratur?* — Quarto, in permutationibus Ecclesiarum parochialium non requiritur examen per formam concursus: non enim possunt conferri, nisi permutare volentibus, Clem. un. *de Rerum permutat.* Imo, quod in permutationibus Ecclesiarum parochialium non requiratur aliquod examen, decisum esse a sacra congregatione, refert Garcias cit. cap. II. n. 165. vers. *Quarta.* et Barbosa, ubi supra n. 23. Ea tamen adjecta limitatione, ut si adsit magna inæqualitas numeri parochianorum, vel permutantes non fuissent examinati eo tempore, quo parochiales Ecclesias adepti sunt, tunc examinandi sint, sed absque concursu: ac similiter, si fiat permutatio cum beneficio simplici, tunc necessarium sit examen, sed absque concursu.

147. *Ecclesiæ parochiales jurispatronatus laicorum, etiam non conferuntur per formam concursus. Alii casus, in quibus cessat necessitas examinis per formam concursus. Remissive.* — Tacentur Ecclesiæ parochiales, quæ sunt jurispatronatus laicorum: nam has non conferri per concursum, ultro decrevit concilium Tridentinum loc. cit. estque jam dictum supra n. 139. Tacenturque nonnulli alii casus, in quibus cessat necessitas examinis per formam concursus, quorum universim enumerat novemdecim Barbosa d. part. III.

de Offic. et potest. episc. allegat. 60. a n. 18. usque ad n. 39. Nam cæteri vel commode reducuntur ad unum præmissorum, vel sunt minus notabiles.

148. *Provisiones parochialium, præter et contra formam præscriptam factæ, nullius sunt roboris, ex constitutione beati Pii V.* In conferendis. — Pro coronide hujus quæstionis sciendum est, quod beatus Pius constitut. 33. quæ incipit, *In conferendis* (atque refertur tomo II. *Bullarii Romani*) auctoritate Apostolica, « omnes et singulas collationes, provisiones præter et contra formam a concilio Tridentino, præsertim in examine per concursum faciendos, præscriptam factas, aut in futurum faciendas, nullas, irritas, ac nullius roboris vel momenti fore, et esse nullumque provisum jus, aut titulum etiam coloratum possidendi præbere, et parochiales Ecclesias hujusmodi vacabant, ex nunc vacare statuerit, decreverit, et declaraverit, » etc., easque sic vacantes Sedis apostolicæ dispositioni reservaverit: prout patebit legentibus citatam constitutionem § 3.

149. *Et in quibus diocesisibus hæc constitutio locum habeat?* — Sciendum tamen, quod Gregorius XIII. (prout refert Garcias sæpe cit. part. IX. cap. II. n. 4.) audita relatione congregationis, responderit, dictam constitutionem beati Pii V. non habere locum, nisi in his diocesisibus, in quibus fuit coacta synodus diocæsanæ; et in eis juxta formam cap. XVIII. sess. 24. fuerunt deputati examinatores. (ADNOTATIO LII.)

§ VI.

DE POTESTATE CONFERENDI BENEFICIA RESPECTU PAPÆ, EJUSQUE LEGATI: UBI ET DE MANDATIS APOSTOLICIS DE PROVIDENDO.

150. *Papa de jure communi habet potestatem conferendi omnia beneficia ecclesiastica totius mundi. Horumque omnium plenaria dispositio pertinet ad Papam.* — Quæritur I. An, et quibus modis Papa possit, ac soleat conferre beneficia ecclesiastica? Resp. I. Papa, sive Pontifex Romanus, de jure communi habet potestatem conferendi omnia beneficia totius mundi. Ita communis canonistarum, et theologorum; atque habetur expressum cap. II. *de Præbend.* in 6. illis verbis: « Licet ecclesiarum, personatum, dignitatum, aliorumque beneficiorum ecclesiasticorum plenaria dispositio ad Romanum noscatur pen-

tificem pertinere; ita quod non solum ipsa, cum vacant, potest de jure conferre, verum etiam jus in ipsis tribuere vacaturis, » etc. Concordat Clem. 1. § fin. *Ut lite pendente*, etc. ubi pariter ad Romanum Pontificem « Ecclesiarum, personatum, dignitatum, aliorumque beneficiorum ecclesiasticorum plena et libera dispositio, ex suæ potestatis plenitudine, noscitur pertinere. » Unde receptum dictum Glossæ in c. *Cum nullus* 7. *In eadem, de Temporib. ordinat.* in 6. quod Papa sit ordinarius ordinariorum: habens concurrentem potestatem cum omnibus ordinariis, can. *Cuncta per mundum*. 9. q. 3. et cap. ult. *de Foro compet.* cum similibus.

151. *Papa tribus potissimum modis solet conferre beneficia.* — Resp. II. Tribus potissimum modis Papa solet conferre beneficia: videlicet, jure præventionis, jure concursus, et jure devolutionis. Ita Rebuffus in *Praxi beneficiorum*. tit. *de Devolutionib.* n. 46. 47. et seqq.; Layman lib. IV. *Theolog. moral.* tract. II. cap. x; Sannig, h. t. cap. v, n. 4. et alii. Et quidem.

152. *J. Jure præventionis, concedendo cuiuspiam gratiam expectativam.* — Jure præventionis id contingit, quando Papa cuiuspiam confert gratiam expectativam ad beneficium primo vacaturum: ut cit. cap. II. *de Præbend.* in 6. ubi dicitur, quod Romanus Pontifex possit « etiam jus in ipsis (beneficiis) tribuere vacaturis: » prout et factum esse, legitur in c. *Dudum*. 14. h. t. in 6. cum similibus. Cæterum ad præfatum modum conferendi beneficia jure præventionis, reducuntur diversæ reservationes collationis certorum beneficiorum, quæ tum in jure communi, tum in regulis cancellariæ, aliisque constitutionibus apostolicis continentur: prout infra. § 13. et 15. et § 16. per totum, ex professo dicitur.

153. *Atque istud est speciale in Papa.* — Atque istud, seu posse conferre beneficium ecclesiasticum jure præventionis, est speciale privilegium Papæ competens ob plenitudinem suæ potestatis: neque alteri cuiuspiam concessum est beneficium, seu præbendam nondum vacantem certæ personæ promittere, et ad eam jus dare, c. *Relatum*. et c. *Ex tenore, de Concessione præbend.* et c. *Detestanda*. eod. in 6. juncto concilio Tridentino, sess. 24. cap. XIX. *de Reform.*

154. *II. Jure concursus.* — Jure concursus Papa confert beneficium, quando illud confert concurrente cum aliis collatoribus præter

desidiam ipsorum: hoc est, quando ideo alicui providet de Beneficio, eo quod concurrentem cum quolibet ordinario, seu collatore inferiore, potestatem conferendi habeat, per jura n. 150. allegata. Unde summus Pontifex potest quælibet totius orbis beneficia ecclesiastica pro suæ potestatis plenitudine conferre, etiamsi nulla interveniat negligentia inferioris collatoris, ordinarii. Quamvis enim huic Papa potestatem conferendi beneficia dederit, sibi tamen majorem reservavit, c. *Dudum*. 14. § *Nos igitur, de Præbend.* in 6. ubi Pontifex sic loquitur: « Etsi memorato Episcopo prædictam concessimus potestatem, penes Nos tamen nihilominus remansit major. »

155. *Et quid, si tam Papa, quam collator ordinarius, diversis contulerunt idem beneficium?* — Unde sciendum conformiter c. *Si a Sede*. 31. *de Præbend.* in 6. quod inter Papam, et inferiores collatores ordinarios, detur locus præventioni; ita, ut qui prior tempore contulit, ejus collatio rata sit, juxta reg. 54. jur. in 6. cum concordantiis. Quod si idem beneficium a Papa uni, et ab ordinario collatore alteri eodem die sit collatum, nec appareat, quæ collatio fuerit primo facta, erit potior conditio possidentis: aut si neuter possideat, præfertur is, cui Papa, vel ejus legatus contulit beneficium; idque propter conferentis ampliorem prærogativam. Textus est in cit. c. *Si a Sede*. h. t. in 6.

156. *Origo concordatorum Germanicæ.* — Quia vero occasione horum frequentes olim in Germania suboriebantur controversiæ, seu difficultates, dum Papa uni, et collator ordinarius, adhuc ignarus collationis Papalis, idem beneficium contulit alteri: hinc, ad evitandas posteriores ejusmodi difficultates, inter Nicolaum Papam V. ex una, et Fridericum imperatorem, inclytamque nationem Germanicam ex altera partibus, 1447. erecta sunt Concordata Germaniæ, certa beneficia collationi Sedis apostolicæ reservantia, cætera vero liberæ collationi ordinariorum Collatorum relinquenda; quæ referuntur, tom. I. *Bullarii Romani*, constitut. 1. dicti Pontificis, quæ incipit, *Ad sacram Petri Sedem*. atque infra. § 18. allegantur.

157. *III. Jure devolutionis.* — Jure devolutionis tandem beneficia ecclesiastica conferuntur a Papa, quando propter negligentiam collatorum inferiorum, intra debitum tempus beneficium vacans non conferentium, vel ob moram eligendi ad illud, talis potestas

ab inferioribus devolvitur ad summum Pontificem. Quod ut melius intelligatur.

158. *Potestas conferendi beneficia vacantia devolvitur ab inferioribus, propter horum negligentiam, regulariter ad proximum superiorem, et gradatim ad Papam: et cur?* — Quæritur II. An, et qualiter potestas conferendi beneficia vacantia, devolvatur ab inferioribus ad Papam? Resp. I. Certum est, quod propter negligentiam conferendi, vel moram eligendi, talis potestas ab inferioribus devolvatur ad summum Pontificem. Patet enim hoc ex c. *Cum accessissent*. 8. § 1. *de Constitut.* ubi Pontifex sic loquitur: « Cum Canonici nostri auribus intinissent, quod primiceriatus in Tullens. ecclesia tanto tempore vacavisset, quod ad manus nostras illius personatus esset donatio devoluta. » Concordat c. *Quamquam*. 18. *de Election.* in 6. ibi: « Non ad dictum superiorem, sed ad Romanum Pontificem potestas eadem devolvitur. »

159. Accedit ratio. Quia juxta concilium generale, relatum c. *Ne pro defectu*. 41. *de Election.* ecclesiæ cathedrales, et regulares, ultra tres menses vacare, seu prælato carere non debent: alia vero beneficia inferiora intra sex menses, a die notæ vacationis computandos, conferenda sunt, juxta concilium Lateranense, relatum in c. *Nulla, de Concessione, præbend.* Et hinc fit, quod si ordinarii electores, vel collatores, aliquem intra præfatum tempus eligere, aut ei beneficium vacans conferre negligent, seu eligant, et conferant illud indigno: ad evitandam damnificationem ecclesiarum, ex diuturniori vacatura impendentem, simulque castigandam negligentiam electorum, seu collatorum ordinariorum, jus eligendi, sive conferendi beneficium, regulariter devolvatur ad proximum superiorem, v. g. ad episcopum, qui habebit aliud trimestre, vel semestre: et episcopo etiam negligente intra tale tempus conferre, devolvetur jus eligendi, vel conferendi ad archiepiscopum; et ab hoc ad patriarcham, cui subest; et tandem gradatim ad summum Pontificem, per jura proxime allegata: atque amplius declarat Abbas in c. *Nulla ecclesiastica*. n. 1. et 7. *de Concessione, præbend.* estque communis aliorum. Et tunc censetur Papa ejusmodi beneficium vacans, conferre jure devolutionis.

160. *Limitatur istud in nonnullis casibus.* — Resp. II. Etsi propter negligentiam inferiorum collatorum, vel electorum, intra debitum tempus ecclesiæ, vel beneficio vacanti

non providentium, regulariter jus eligendi, vel conferendi devolvatur ad proximum superiorem, et gradatim ad summum Pontificem; hoc ipsum tamen fallit in nonnullis casibus, in quibus vel ad inferiorem, nempe ab episcopo ad capitulum, vel immediate ad Papam, talis potestas devolvitur. Ita communis; et patet inductione.

161. *Sic, ubi collatio beneficii spectat ad episcopum, isto negligente conferre, devolvitur collatio illius ad capitulum, non ad superiorem.* — Sic imprimis, quando ad episcopum spectat collatio beneficii, et ipse ultra debitum tempus conferre distulit, tunc non ad superiorem, sed ad capitulum, devolvitur collatio illius beneficii; prout habetur c. *Nulla*. 2. § fin. *de Concessione, præbend.* Idque merito statutum fuit propter communionem, quæ est inter episcopum et capitulum, tanquam inter caput et membra ejusdem corporis mystici, c. *Novit*. 4. *De his quæ fiunt a prælatis*, etc. et c. *Requisisti*. § *Secus autem, de Testament.*

162. *Restrungendo istud ad beneficia, quæ pertinent ad collationem episcopi jure proprio: non ex privilegio, delegatione, seu jure devolutionis: et cur?* — Istud tamen restringi debet ad beneficia, quæ pertinent ad collationem episcopi jure proprio; non autem ex privilegio, delegatione, seu jure devolutionis ob negligentiam inferioris collatoris. In his enim casibus non fit devolutio ab episcopo ad capitulum, sed ad proximum superiorem; ut notat Abbas c. *Nulla Ecclesiastica*. n. 6. *de Concessione, præbend.* Rebuffus in *Praxi beneficiorum*. tit. *de Devolutionibus*. n. 22. Garcias. part. X. *de Beneficiis*. cap. III. n. 34; Barbosa, part. III. *de Offic. et potest. episc.*, allegat. 126, n. 78. et alii. Nec immerito: quia in his non est tanta communio inter episcopum jure proprio; estque jam dictum supra lib. I. tit. X. *De supplenda negligentia prælatorum*. § 2. n. 22.

163. *Si canonici ecclesiæ cathedralis scienter eligant indignum in episcopum, aut non servata debita forma, etc. electio non devolvitur ad proximum superiorem, sed immediate ad Papam.* — Deinde fallit superius data regula, atque immediate ad Papam devolvitur potestas eligendi, quando canonici ecclesiæ cathedralis scienter eligunt indignum in episcopum, sicque ipso jure privati existunt potestate eligendi: vel quando eorum electio per sententiam infirmatur, ob canonicam electionis formam non servatam. Tunc enim

novi episcopi electio, non ad metropolitanum, sed statim ad Romanum Pontificem devolvitur: ut est textus expressus in c. *Quantum*. 18. de *Election*. in 6.

164. *Secus dicendum in ecclesiis inferioribus*. — Solum nota, quod istud duntaxat procedat in ecclesia cathedrali, seu in electione episcopi. Nam, ut in cit. c. *Quantum*. in fin. de *Election*. in 6. expressis verbis subjungitur: « Secus in inferioribus ecclesiis est dicendum » Unde in istis cassata, vel neglecta electione, seu collatione beneficii, etiamnum fit devolutio gradatim ad proximum superiorem.

165. *Imo et prius limitatur, quando aliqui de canonicis cathedralibus contradixerunt electioni indigni in episcopum, etc.* — Quin etiam in priori casu notanda est singularis limitatio: videlicet, nisi pars canonicorum, et si minor, contradixerit. Nam quando aliqui de capitulo, quamvis pauciores, contradixerunt electioni indigni in episcopum; tunc penes illos pauciores remanet jus eligendi, c. *Gratum*. 2. de *Postulat. praelat.* juncta Glossa. 7. *Pauciores*. et Abbate ibid. n. 5. Layman. lib. IV. *Theolog. moral.* tract. II. cap. XI. n. 6. estque jam dictum supra lib. I. tit. VI. de *Electione*. § 11. n. 160. et 161. Ac proinde tunc non devolvitur ad Papam potestas eligendi episcopum.

166. *Ab episcopo exempto non devolvitur potestas conferendi beneficia ad archiepiscopum, sed immediate ad Papam*. — Fallit ulterius dicta regula in episcopo exempto. Nam, si episcopus exemptus neglexerit intra debitum tempus conferre beneficium, non devolvitur potestas istud conferendi ad archiepiscopum: sed immediate ad Summum Pontificem, arg. c. *Licet*. de *Supplend. negligent. praelat.* ac notat Abbas cit. c. *Nulla ecclesiastica*. n. 7. de *Concession. præbend.*; Rebuffus in *Praxi benefic. tit. de Devolutionibus*. n. 36. post Romanum concil. 361. Barbosa part. III. de *Offic. et potest. episc.* allegat. 126. n. 79. Garcias part. X. de *Beneficiis*, cap. III. n. 3, citans Rotam in una Toletana portionis, 9. december 1559, coram Illust. Mantica, Pirhing tit. de *Concession. præbend.* n. 34. Nec immerito, quia ille, qui non est superior (prout archiepiscopus non est superior respectu episcopi exempti) non potest supplere negligentiam alterius: ut cit. c. *Licet*. et c. *Sicut de Supplend. negligent. praelat.* Excepto capitulo, quod supplet negligentiam episcopi, in collatione beneficiorum commissam;

non quidem ratione superioritatis (talem enim non habet respectu episcopi) sed propter communionem, quæ est inter episcopum et capitulum, juxta paulo superius dicta; et notat Abbas loc. cit. n. 8. Quin imo nonnulli volunt, ut Barbosa, et Pirhing, ubi supra, quod in casa episcopi exempti, et negligentis conferre intra debitum tempus beneficia, potestas ista conferendi non ad capitulum, sed immediate ad Papam devolvatur.

167. *Mandatum apostolicum super collatione beneficiorum, quid, et quotuplex? Vocatur alio nomine, Mandatum de providendo*. — Quæritur III. Quid, et quotuplex sit mandatum apostolicum super collatione Beneficiorum? Resp. I. Mandatum apostolicum, prout impræsentiarum de eo agitur, est omne rescriptum, quo summus Pontifex jubet beneficium Ecclesiasticum cuiquam conferri. Textus est in c. *Mandatum*. 38. de *Rescript.* ac notat. Azorius part. II. lib. VI. cap. xxxii. in princip. et Pirhing h. t. n. 234. Atque istud alio nomine appellatur *Mandatum apostolicum de providendo*, utpote vi bujus mandat Papa cuiquam provideri de beneficio.

168. *Continet quandoque Gratiam factam, quandoque Gratiam faciendam: quandoque dicitur Gratia expectativa*. — Porro istud potest varie fieri. Nam quandoque Pontifex actu confert cuiquam beneficium, et solum mandat alteri, ut suam collationem exequatur: quandoque autem Papa non confert beneficium, sed alteri committit potestatem, datque mandatum id conferendi, si expedire judicaverit, vel si supplicans videbitur dignus etc. Si igitur per Sedem apostolicam cuiquam jam collatum est beneficium, ac vi talis mandati apostolici solum deputantur executores, tunc illud censetur continere *Gratiam factam*: neque expirat morte Papæ concedentis, c. *Si super gratia*. 9. de *Offic. delegat.* in 6. Si vero nondum Papa contulit beneficium, sed istud primum conferri mandat stante hac, vel illa conditione, tunc mandatum ejusmodi censetur continere *Gratiam faciendam*: qualis expirat morte concedentis, c. *Si cui nulla*. 36. § fin. de *Præbend.* in 6. estque jam dictum supra lib. I. tit. III. de *Rescriptis*, § 10, n. 250. et seqq. Quod si tandem beneficium ecclesiasticum, super quo Papa dedit cuiquam mandatum de providendo, necdum vacat, sed primum in posterum est vacaturum; tunc istud censetur continere *gratiam expectativam*, imo et tali nomine passim appellatur.

169. *Mandata apostolica de providendo quædam dantur in forma pauperum seu in forma communi et an hæc sint rescripta justitiæ, vel gratiæ?* — Resp. II. Mandata apostolica, seu litteræ beneficiales, quæ expediuntur pro beneficiis vacantibus, sunt in multiplici differentia. Imprimis enim quædam dantur in forma pauperum, seu in forma communi, quibus nimirum aliqui, paupertate ipsius allegata, de beneficio per Papam providetur. Et hujusmodi litteræ beneficiales, juxta nonnullos (quos sequitur Pirhing. h. t. n. 234.) dicuntur *Rescripta justitiæ*: quia videlicet æquum et justum est, ut pauperi clerico, et ad ordines promoti, beneficium conferatur. gratis tamen ac liberaliter. Verius tamen est, eas censi litteras gratiosas, haud obstante, quod procedant de justitia: juxta Glossam In Extravag. *Sedes*, Joannis XXII. 7. *Gratiæ, de Concession. præbend.* et Rebuffum in *Praxi benefic. tit. de Rescripto in forma communi*. n. 6.

170. *Alia expediuntur in Forma Dignum: vel Rationi congruit: vel in Forma gratiosa: et quæ?* — Alia litteræ beneficiales dantur nulla allegata paupertate supplicantis, sique recensentur inter rescripta gratiæ. Et hæc vel expediuntur in *Forma Dignum*: dum videlicet Pontifex litteras suas sic ordiens, *Dignum arbitramur*, mandat, ut alicui beneficium conferatur, si post diligentem examinationem dignus, seu idoneus reperiatur. Vel vocantur, *Rationi congruit*, quia tale initium habent: quales solent dari, quando Papa successor expedit litteras super collatione beneficiorum, quas ejus Antecessor voluit, sed morte præventus non potuit expedire. Azorius cit. cap. xxxii. quæst. 5. vers. *Alia litteræ appellantur*. Vel dantur in *Forma gratiosa*, quando nimirum supponitur, provisum ad beneficium obtinendum esse, atque idoneum.

171. *Huc accedit Motus proprius*. — Huc accedit motus proprius, per quem intelliguntur litteræ apostolicæ, in quibus hæc clausula, *Motu proprio*, inserta habetur; juxta textum c. *Si motu proprio*, 23. de *Præbend.* in 6. Atque hujusmodi clausula tollit vitium subreptionis, ex taciturnitate veri alioquin de jure exprimendi proveniens: adeo, ut valeat provisio de beneficio cuiquam facta per Papam motu proprio, etiamsi non habeatur mentio de prioribus beneficiis per ipsum antea obtentis; prout cit. c. *Si motu proprio*, expresse deciditur.

172. *Litteræ apostolicæ super beneficiis litigiosis, aliæ dicuntur, Si alteri; aliæ, Si neutri; Si nulli; et quæ?* — Resp. III. Insuper litteræ apostolicæ super beneficiis litigiosis obtentæ variis nominibus nuncupantur; idque fit ratione diversarum clausularum, quas continet, puta litteræ, vel rescripta: *si alteri, Si neutri, Si nulli*. Et quidem; ubi inter duos lite orta super beneficio ecclesiastico, alter illorum a Papa litteras impetrat, ut sibi beneficium conferatur, ea conditione, si alteri litiganti jus in beneficio quæsitus non sit, dicuntur litteræ, *Si alteri*. Quod si vero duobus litigantibus, tertius a Papa impetrat litteras, ea conditione, ut si neutri litigantium jus competat, sibi beneficium conferatur: tunc is dicitur impetrasse litteras, *si neutri*. Si tandem tres litigent de beneficio, et alius a Papa litteras obtineat, ut si nulli litigantium sit jus in beneficio acquisitum, istud ipsi conferatur, tunc appellantur litteræ, *Si nulli*.

173. *Litteræ apostolicæ, Perinde valere, quæ?* — His accedunt litteræ apostolicæ, *Perinde valere*: quales dantur, quando Papa gratiam a se concessam, v. g. factam collationem beneficii, sed aliqua ex causa irritam (v. g. ob taciturnitatem beneficii antea obtenti) valere decernit. Barbosa citans de *Clausulis*, claus. 100, n. 4 ac seqq. citans alios; atque subjungens, quod hujusmodi litteræ retrahantur, et efficiant concessionem valere, quæ subreptitia fuerat. Cætera, quæ concernunt mandata apostolica de providendo, sunt intelligenda conformiter dictis lib. I. tit. III. de *Rescriptis*, per totum: nam etiam ipsa nomine *Rescriptorum* veniunt.

174. *Legatus Sedis apostolicæ an possit conferre beneficia vacantia in sua provincia, vel in posterum vacatura suæ collationi reservare? Remissive*. — Quæritur III. Utrum legatus sedis apostolicæ, puta, legatus a Latere, vel etiam nuntius apostolicus, possit conferre beneficia, quæ in provincia sibi decreta tempore suæ legationis vacant: aut in posterum vacatura, suæ valeat reservare collationi? Resp. De hoc ex professo jam dictum est supra lib. I. tit. XXX. de *Officio legati*, n. 31 et 33, ac seqq. Ibi videatur. (ADNOTATIO LIII.)